

1. LOU – Lagen om offentlig upphandling

Metod:

Momentet kontrolleras med hjälp av upphandlingsmodulen i Styret samt kontroll av avtal i avtalsdatabasen.

Urval:

- Tidsperiod januari-december 2022.
- Samtliga delar av Teknisk enhetens ansvar sammantaget - inklusive Avfall
- Drift, underhåll och investeringar sammantaget.
- Samtliga varor och tjänster som handlas upp. Det betyder att följande kostnader exkluderas:
  - Personalkostnader, egen personal.
  - Driftersättningar till idrottsföreningar
  - Skatter och medlemskap i branschorganisationer
  - Avskrivningar och kapitalkostnader

Kontrollmoment:

- Avtalstrohet på övergripande nivå och ett antal betydande underliggande kostnadskategorier.
- Jämförelse mot kritisk nivå använd av upphandlingsfunktionen.

Konto	Benämning grupp	Inköp 2022 mnkr	Avtalstrohet 2022 %
		163	95
<i>Varav 463x*</i>	<i>Köp av huvudverksamhet</i>	34	99
<i>Varav 61xx*</i>	<i>Fastighet - och enreprenadkostnad</i>	125	94
<i>Varav 745x*</i>	<i>Övriga främmande tjänster (konsultstöd)</i>	4	87

*särredovisning av större kontogrupper

Resultat:

Uppmätt avtalstrohet är 95 % på inköp 2022. Upphandlingsfunktionen brukar ange nivån 70 % som en kritisk nivå att uppnå.

Avtalstroheten per undernivå och totalt har korrigerats för att eliminera ett antal större felkällor. Några av dessa är:

- Avtalsleverantör är ej registrerad i "e-avrop".
- Avtalsleverantör byter organisationsnummer.
- Eftersläpande fakturor efter avtalsperioden.
- Direktupphandlingar registreras ej.

Slutsats

Den rapport som är uttagen från Styret visar en okorrigerad avtalstrohet på 83 %. För att åstadkomma högre redovisad och reell avtalstrohet på helhetsnivå krävs fortsatta förbättringar av registervården, ökad information kring avtalen samt tydlig styrning och planering inom varje verksamhetsområde. Fokus bör främst ligga på de stora inköpskategorierna. Små kategorier påverkas stort av kontering och avtal/registervård för enstaka leverantörer. De områden där vi uppvisar låg avtalstrohet måste, även om summorna är låga, analyseras noggrant för att finna orsakerna.

För att ge en mer komplett bild av inköpsprocessens och hur väl enheten följer LOU bör konkurrensutsättning av kommunens avtal granskas.

1. Leveranskontroll-fakturagranskning

Metod

Momentet ska kontrolleras genom stickprov.

Urval

- 10 % procent av fakturorna kontrolleras från slumpmässigt framtagna kontrollmånader.
- Fakturorna ska avse olika leverantörer inom respektive enhet/verksamhet.
- Fakturorna ska ha ett saldo över 1000 kr

Antal fakturor per avdelning	Totalt	Urval
Teknisk enhet (JAN,FEB,JUL,NOV)	449	43

Kontrollmoment

- Finns underliggande dokument så som arbetsorder, dagbok, mätaravläsning eller dylikt som styrker debitering.
- Har leverantören räknat rätt. Stämmer främst antalet arbetstimmar. Dubbelräkning.
- Är prissättningen i överensstämmelse med avtal om sådant finns.
- Finns referens hos oss. Vem har beställt arbetet.
- Har beställaren gransknings attesterat fakturan.

Resultat

Resultatet av granskningen har klassificerats i tre grupper. Fakturor som är korrekta, fakturor som har mindre brister och fakturor som har större brister

Korrekta	37
Mindre brist	5
Större brister	1

- *Att dagboksblad/arbetsorder på mindre belopp inte är bifogade.*
- *Fakturan saknar uppgift på vår beställare.*
- *Tjänstekategorier som ej är reglerade i avtal*
- *Beställaren har ej gransknings attesterat fakturan.*
- *Inom området ej upphandlade underentreprenör har använts av vår leverantör.*

Till större brister har hänförts:

- *Ej kompletta dagboksblad/arbetsorder på större belopp.*
- *Dubbelfakturerade timmar.*
- *Dubbelräkning av timmar ej kan uteslutas. Till exempel projektledning vs arbetsledning.*
- *Debiterade priser ej i överensstämmelse med upphandlade priser.*

Slutsats:

Medarbetare inom Teknisk enhet granskar mellan 40-50 fakturor per månad. Enhetschef besluts attesterar cirka 1 900 -2 000 fakturor per år. Svårigheter kvarstår att under tidspress kontrollera samtliga delar av ofta stora och komplexa projektfakturor.

Internkontrollen redovisar totalt 6 brister vara 5 mindre brister och 1 större brist.

Återkoppling till handläggare och åtgärd har utförts vid samtliga fel.

Brister av ringa karaktär så kallad *mindre brist*, bestod i felaktig referens på faktura.

Därutöver saknades dagboksblad/arbetsorder vid fakturor på mindre belopp.

Brister av allvarlig karaktär så kallad *större brist*, bestod av sammanlagt ett inköp över direktupphandlingsgräns. Bristen upptäcktes när fakturan skulle stämmas av mot avtal.

Större noggrannhet och fortsatt täta kontroller av fakturor behöver utföras under år 2022 för att säkerställa att brister åtgärdas och prioriteras. Därutöver behöver uppföljning utföras (2 ggr/år) för att säkerställa att upphandling utförs vid inköp över 100 tkr.

5. Besiktningar och kontroller, kommunal utemiljö & väg

5.1. Besiktningar och kontroller – Kommunal utemiljö -lekplatser

Risk

Olycksfallsrisk inom kommunala lekplatser

Metod

Ramavtalsentreprenör återkopplar med fullständig rapport.

Urval

Samtliga kommunala lekplatser.

Kontrollmoment

Besiktning är genomförd av kommunala lekplatser.

Resultat

Besiktning genomförd på samtliga lekplatser under året. Samtliga fel enligt typ A (farliga fel) är åtgärdade, även ett antal mindre fel, typ B, har också åtgärdats. Samtliga lekplatser besiktigas under året och resultatet protokollförs.

Slutsats

Samtliga lekplatser som kommunen ansvarar för besiktas av utbildad besiktningsman årligen enligt ett planerat program. Därutöver sker även tillsyn av den entreprenör som ansvarar för drift och underhåll av lekplatserna. Standarden och risken för olyckor med allvarligt utfall får ses som förhållandevis låg.

5.2. Besiktningar och kontroller – Kommunal utemiljö - sjöskyltar

Risk

Trafikmiljö i kommunens vattenområde

Metod

Driftentreprenör avlägger rapport.

Urval

Driftentreprenör rapport är avgränsning för urval.

Kontrollmoment

Inventering av sjöskyltar fram till kommunens gräns.

Resultat

Inventering av sjöskyltar utfördes 2021 och resulterat i ett behov av 68 nya skyltar samt utbyte av 18 i sämre skick. Därutöver behöver en del skyltar synas bättre med tillkommande växtbeskränning och motsvarande. Under 2022 har fokus legat på att märka ut "vattenskyddsområde", ett arbete som kommunen gjort tillsammans med Stockholm vatten och Norrvatten.

Slutsats:

Status för skyltning inom vattenområden är godtagbar men skulle behöva en ekonomisk resursförstärkning över tid för att kännetecknas som tillfredsställande.

5.3. Besiktningar och kontroller – Kommunal utemiljö - sjöräddningsutrustning

Risk

Säkerhet vid kommunala badplatser

Metod

Driftentreprenör avlägger rapport.

Urval

Kommunala badplatser.

Kontrollmoment

Inventering av sjöräddningsutrustning samt anläggningar vid kommunala badplatser.

Resultat

Bottenkontroll har genomförts av driftentreprenör inför säsong vilket finns dokumenterat på driftmöte. Varje badplats inventeras före säsong där upptäckta fel åtgärdas omgående. Därutöver sker även daglig tillsyn av den entreprenör som ansvarar för drift och underhåll av badplatserna.

Slutsats

Badplatserna besiktas och inventeras grundligt före säsong och därefter löpande av kommunens entreprenör. Bedömningen är att säkerheten gällande kommunal utrustning och objekt är förhållandevis god genom kontinuerlig tillsyn och besiktning.

5.4. Besiktningar och kontroller – Kommunal utemiljö – vattenkvalité, badplatser

Risk

Dålig vattenkvalitet vid kommunala badplatser

Metod

Driftentreprenör avlägger rapport på utförda vattenprover.

Urval

Kommunala badplatser

Kontrollmoment

Provtagning av vattenkvalité.

Resultat

Kontroll av vattenkvalitet genomförs löpande under säsongen enligt en plan. I vissa fall har prov visat på höga halter av bakterier.

Slutsats

Otjänligt vatten kan tillfälligt uppstå när olika faktorer sammanfaller, exempelvis vid hög värme, stillastående vatten samt när stora mängder av gäss och änder befinner sig på ytorna. Vid otjänlig vattenkvalitet har kommunen agerat skyndsamt och utfört ytterligare provtagningar. När vattenproverna visat tjänlig status har kommunikation gått ut via hemsida och sociala medier. Skyltning som avråder bad har tagit ner.

Vattenkvaliteten vid de kommunala badplatserna kommuniceras via kommunens hemsida^[1] samt sociala medier. Skyltar har satts upp på de badplatser där kommunen avråder bad.

^[1] <https://www.havochvatten.se/badplatser-och-badvatten/kommuner-och-badplatser/kommuner/badplatser-i-ekerö-kommun.html>

6. Avfallsverksamheten – ”riskvägar”

Inom Ekerö kommun finns ett antal vägar, som ur avfallshämtningssynpunkt, har egenskaper som innebär en fara för människor och egendom. I kommunens risk – och väsentlighetsanalys bedöms risken för olycka som låg (1) och konsekvensen som hög (4). En olycka skulle t.ex. kunna vara att person blir påbackad pga. skymd sikt, eller att lastbil glider in i person/egendom pga. branta och osandade vägar. Entreprenörer är medvetna om arbetsmiljöproblemen och arbetar tillsammans med Ekerö kommun för att åtgärda dem. I avfallsplanen har Ekerö kommun uttalat att man ska arbeta för förbättrad arbetsmiljö.

Risk

Trafiksäkerhet inom Avfallsverksamheten

Metod

Leverantör i dialog med kommun identifierar risk-vägar där brister kan finnas beträffande trafiksäkerhet vid slamhämtning eller insamling av kärlavfall.

Urval

Genomgång av samtliga risk-vägar.

Kontrollmoment

Genomgång av kvarvarande risk-vägar.

Resultat

Vid slutet av 2021 finns 99 risk vägar med komplicerad kärllhämtning och 33 adresser med komplicerad slamtömning. Under året har ett flertal av dessa problem adresserats främst genom att flytta kärllhämtningen till gemensamma kärll placerade på platser som innebär en förenklad tömning.

Slutsats

Merparten av kommunens riksvägar ligger utanför tätort på enskild väg. Att åtgärda brister i trafiksäkerhet innebär antingen en utgift för utbyggnad av exempelvis en vändplan eller en reducerad service i det fall kärll behöver flyttas till närmsta farbara väg där avfallsbilen har möjlighet att vända.

Det kan ta väldigt lång tid innan alla inblandade går med på ett lösningsförslag. En rimlig ambitionsnivå att reducera brister i trafiksäkerhet på 2 adresser varje år.

Det har ett stort värde att systematiskt försöka förebygga problemvägar, inte bara för att minimera olycksrisken, men också för att göra vardagen enklare för kommunens upphandlade leverantörerna av avfallstjänster för insamling av kärlavfall eller uppsamling av slam. Man ska dock ha i åtanke att många av dessa problemvägar beror på bristfällig planering redan vid utbyggnaden, och som kanske hände vid en tidpunkt då arbetsmiljökraven inte var så höga.

Det är av stor vikt att avfallsenheten fortsätter att bevaka frågor kring framkomlighet i framtagandet av nya detaljplaner. Under 2021 har ett arbete för att bättre bevaka behoven inom drift (inklusive avfallstömning) påbörjats, en gemensam projektmodell har beslutats användas inom hela Samhällsbyggnad som över tid kommer innebära att framkomlighetsfrågor kommer att beaktas tidigare i projekten och därigenom minimeras.

